

виховання якостей, що дозволяють споживати блага раціонально (ощадливість, економність, бережливість тощо).

Перспективу подальшого наукового пошуку вбачаємо у визначенні компонентів культури споживання, їх змісту для роботи з дітьми дошкільного віку.

Носкова Г.Б., Нечитайло О.В.

студенти,

Науковий керівник: **Аржанухіна С.В.**

старший викладач,

Харківська гуманітарно-педагогічна академія

ФОРМУВАННЯ МУЗИЧНОЇ КУЛЬТУРИ ДОШКІЛЬНИКІВ НА МУЗИЧНИХ ЗАНЯТТЯХ

Головною метою сучасної дошкільної освіти в Україні є розвиток цілісної, творчої, життєво-компетентної особистості. У новій Базовій програмі розвитку дитини дошкільного віку «Я у Світі» одним з пріоритетів розвитку дошкільника визначено змістовна лінія «Культура», яка інтегрує у собі різні види мистецької діяльності, серед яких важливе місце займає музична творчість.

Як відомо, музика – вид мистецтва, який істотно впливає на становлення особистості у дошкільному віці. Вона збагачує почуття та уявлення дитини, сприяє розвитку емоційно-чуттєвої сфери, збагаченню власного досвіду, здійснює творчу самореалізацію дитини.

Основною проблемою, на якій акцентується увага в тезах є обґрунтування ефективності інтегрованого принципу організації музичної діяльності в ДНЗ. Метою дослідження, яке здійснила творча група наукового студентського товариства під час проходження педагогічної практики стало дослідження впливу мистецької інтеграції на розвиток і збагачення музичної культури дошкільників в процесі основних форм музичної діяльності (сприймання музики, спів, музичні рухи, гра на дитячих музичних інструментах, гра-драматизація).

Питанням виховання та навчання дошкільників засобами музичного мистецтва приділяли увагу в наукових працях відомі педагоги: Н. Ветлугіна, М. Драгоманов, Д. Кабалевський, О. Радинова, сучасні українські науковці та педагоги з дошкільного виховання А. Богуш, Н. Гавріш, Т. Науменко, Н. Рубальська, Т. Сорока, Т. Танько, А. Шевчук та ін.

На думку О. Радиної, музична культура дошкільників розглядається як специфічна субкультура визначеної соціальної групи (діти дошкільного віку), яка складається з двох компонентів: перший компонент – це індивідуальна музична культура дитини, що включає його музично-естетичну свідомість, музичні знання, вміння й навички, які сформувалися в результаті практичної музичної діяльності. Другий компонент – це твори народного и професійного музичного мистецтва, що використовуються у роботі з дітьми і різноманітні інститути, що регулюють музичну діяльність дітей та задовольняють їх потребу музичного виховання [4, с. 223]. Об'єм музичної культури суспільства, який відповідає дошкільному віку, дитина набуває з родини, через засоби масової інформації, у дошкільному закладі. Саме у дитячому садку закладаються основи музичної культури дошкільника. Музичний керівник в процесі музичної діяльності має розвинути чутливість дітей до музики, ввести їх у світ добра і краси, допомогти відкрити в музиці животворне джерело людських почуттів і переживань, виховати здатність до активної різнобічної діяльності, формувати ціннісно-

орієнтаційне становлення до музичного мистецтва, сприяти розвитку художньо-творчих здібностей дітей. Успішне вирішення цих завдань сприятиме досягненню мети музичного виховання: формування у дошкільнят музичної культури, як важливої і невід'ємної частини їх духовної культури.

Лонгетюдне (довготривале) дослідження, яке здійснювала група студентів-практикантів протягом півтора року у середній та старшій віковій групі дитячого навчального закладу, мало на меті простежити динаміку розвитку музичної культури дошкільників в процесі музичних занять, святкових заходів, розваг, які проводились за інтеграційним принципом організації різних форм музичної діяльності.

У роботі з дошкільниками, враховуючи вікову психологію та особливості музичного сприйняття (безпосередність, конкретне мислення), використовувались різні види мистецької інтеграції. Під час сприймання творів програмної музики діти мали можливість не тільки послухати музичний твір, а й побачити ілюстрацію до нього (малюнок чи відео-презентацію), предмети народних промислів (іграшки, ляльки тощо), прослухати вірш чи літературний уривок, що відображає образ музичного твору. Дуже цікавим було для дітей в процесі сприймання музики за допомогою рухів передати зміст твору, що прослухується. Так, при прослуховуванні п'єси С. Майкопара «Метелик» діти з радістю «літають» при цьому махаючи ручками – крильцями. На довгих нотах – закінченнях фраз, вони «сідають» на квітки і п'ють нектар. На паузі вони завмирають: «пауза – це знак мовчання, перерва в звучанні».

Одним з улюблених видів діяльності для дітей є спів. Діти дуже люблять співати. Виконуючи пісні, вони глибше сприймають музику, активно висловлюють свої переживання і почуття. Пісні про рідний край спонукають почуття любові до Батьківщини. Пісні різних народів викликають у дітей інтерес до їх звичаїв, виховують інтернаціональні почуття. Незважаючи на те, що текст пісні допомагає їм зрозуміти зміст музики і полегшує засвоєння мелодії, процес «проникнення» в вокальний твір активізується при використанні ілюстрацій (картини чи відео-презентації).

Театральна діяльність – один з найяскравіших емоційних засобів, що формують смак дитини, розвивають їх музичні інтереси. Це вид мистецтва, який синтезував у собі: режисерські, ігри-драматизації, імпровізації та інсценізації літературних творів у процесі літературних свят, концертів, дитячих вистав.

Гра-драматизація – це синтетичний вид діяльності дошкільників. Театралізована гра дітей є одним з найефективніших засобів розвитку дитини. Театралізована діяльність дозволяє дитині вирішувати багато проблемних ситуацій опосередкованих від особи будь-якого персонажа. Це допомагає долати боязкість, невпевненість у собі, сором'язливість. Вона поєднує в собі театралізовані ігри: режисерські, ігри-драматизації, імпровізації та інсценізації літературних творів у процесі літературних свят, концертів, дитячих вистав тощо. Завдяки цій діяльності розвивається фантазія дошкільнят, в їхньому уявленні виникають яскраві образи літературних героїв. Театр – один з найяскравіших емоційних засобів, що формують смак дитини. Театр діє на уяву дитини різними засобами: словом, дією, зображувальним мистецтвом, музикою.

Театралізована діяльність приносить величезну користь для естетичного та духовного виховання, для становлення характеру дитини, для прищеплення їй найкращих рис, для утвердження себе в суспільстві.

Аналіз результатів спостережень за музичною діяльністю дошкільників, як на заняттях, так і у процесі проведення свят та розваг, бесід з членами родини та вихователями, свідчать, що музичний розвиток дітей є більш успішним, якщо застосовувати різні види музичних занять (традиційні, тематичні, домінантні, комплексні), та організовувати музичну діяльність за принципами інтеграції

(гармонійного поєднання на занятті музики, літератури, поезії, живопису, декоративно-прикладного мистецтва). Завдяки інтеграційному принципу вивчення творів музичного мистецтва зростає зацікавленість дошкільників до музики, активізується розвиток їх музичних, мовленнєвих, креативних здібностей, художній смак, у дітей формуються навички узагальнення мистецьких явищ, розвивається емоційна чутливість, а також виникає інтерес до музичного мистецтва взагалі.

Таким чином, спостереження упродовж педагогічної практики в ДНЗ свідчать, що інтегровані заняття з музичної діяльності оптимізують формування музичної культури, пізнавальної активності й самостійності дошкільника та її творчому розвитку.

Список використаних джерел:

1. Ветлугина В.А. Методика музикального виховання в дитячому садку. / Ветлугина В.А. – Москва. Просвещение. – 1981 г. – 239 с.
2. Ветлугина Н., Кенимам А. Теорія й методика музикального виховання в дитячому садку / Ветлугина Н., Кенимам А.М. : Просвещение. – 1983. – 256 с.
3. Комоссарова Л.М. Дитина у світі музики // Дитина в дитячому садку / Комоссарова Л.М. – 2005. – № 1. – С. 13–18.
4. Радинова О.П. Музикальне виховання дошкільників. / Радинова О.П.-М. : Просвещение : Владос, 1994. – 223 с.
5. Ростовський О.Я. Педагогіка музичного сприймання. / Ростовський О.Я. К. : ІЗМН. 1997. – 248 с.
6. Ходонович Л.С. Музично-творчий розвиток дошкільнят : планування, облік, контроль : посібник / Л.С. Ходонович. – Мн. : ІВЦ, Мінфіну, – 2005.
7. Ядешко ВЛ., Сахіна Ф.А. Дошкільня педагогіка. Видавниче об'єднання «Вища школа». / Ядешко ВЛ., Сахіна Ф.А. – Київ, 1981.